

РЕАБІЛІТАЦІЯ В СІМЕЙНІЙ МЕДИЦИНІ

За редакцією Л. С. Бабінець

Львів
Видавництво «Магнолія 2006»
2023

УДК 615.8:616.1/4(075.8)

P31

*Рекомендовано вченою радою Тернопільського національного
медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України
(протокол № 14 від 23.12.21 р.)*

Рецензенти:

завідувач кафедри терапії і сімейної медицини ФПО Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, д-р мед. наук, **професор М. В. Гребеник**

завідувач кафедри загальної практики (сімейної медицини), фізичної реабілітації та спортивної медицини Івано-Франківського національного медичного університету, д-р мед. наук, **професор В. Г. Міщук**

Реабілітація в сімейній медицині : підручник / [Л. В. Андріюк, P31 Л. С. Бабінець, В. І. Величко та ін.] ; за редакцією Л. С. Бабінець. – Львів : «Магнолія 2006», 2023. – 476 с.

ISBN 978-617-574-212-9

Підручник присвячено актуальним питанням реабілітації у сімейній (амбулаторній) медицині, який створено колективом досвідчених фахівців науки і клінічної практики у галузі надання первинної медичної допомоги. Автори надали актуальну і сучасну інформацію щодо реабілітаційних можливостей у веденні пацієнтів з найбільш поширеними нозологіями у первинній медичній практиці. Запропоновані алгоритми реабілітації подано у відповідності із сучасними вітчизняними та міжнародними рекомендаціями.

Автори сподіваються, що викладені у підручнику матеріали будуть цінними для широкого кола фахівців-практиків у галузі медицини – студентів старших курсів медичних вузів, лікарів-інтернів, лікарів загальної практики – сімейних лікарів, терапевтів, фізіотерапевтів, реабілітологів, спеціалістів фізичної реабілітаційної медицини, а також для науковців у цих галузях.

УДК 615.8:616.1/4(075.8)

*Відтворення цієї книги чи якоїсь її частини заборонено
без письмової згоди видавництва. Будь-які спроби порушення
авторських прав переслідуються у судовому порядку.*

© Л. В. Андріюк, Л. С. Бабінець, В. І. Величко та ін., 2023

© «Магнолія 2006», 2023

ISBN 978-617-574-212-9

© Видавець Марченко Т. В., 2023

Авторський колектив

Андріюк Лук'ян Васильович – професор, д-р мед. наук, завідувач кафедри реабілітації та нетрадиційної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Бабінець Лілія Степанівна – професорка, д-р мед. наук, завідувачка кафедри первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики – сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

Величко Валентина Іванівна – д-р мед. наук, професорка, завідувачка кафедри сімейної медицини та загальної практики Одеського національного медичного університету

Ждан Вячеслав Миколайович – д-р мед. наук, професор кафедри сімейної медицини і терапії, ректор Полтавського державного медичного університету

Железнякова Наталія Мерабівна – д-р мед. наук, професорка кафедри внутрішньої медицини № 1 Харківського національного медичного університету

Михайловська Наталія Сергіївна – професорка, д-р мед. наук, завідувачка кафедри загальної практики-сімейної медицини та внутрішніх хвороб Запорізького державного медичного університету

Мостовой Юрій Михайлович – професор, д-р мед. наук, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного університету імені М. І. Пирогова

Пасієшвілі Людмила Михайлівна – професорка, д-р мед. наук, завідувачка кафедри загальної практики-сімейної медицини та внутрішніх хвороб Харківського національного медичного університету

Бабаніна Марина Юріївна – канд. мед. наук, доцентка, завідувачка кафедри сімейної медицини і терапії Полтавського державного медичного університету

Галабіцька Ірина Михайлівна – канд. мед. наук, докторантка кафедри первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики – сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

Гулій Марина Анатоліївна – лікарка ЗП-СМ, медичний директор МЦ «ЮБІАЙ», м. Київ

Кігура Євдокія Михайлівна – канд. мед. наук, доцентка кафедри сімейної медицини і терапії Полтавського державного медичного університету

Побережець Віталій Леонідович – асистент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного університету імені М. І. Пирогова

Слепченко Наталія Степанівна – канд. мед. наук, доцентка кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного університету імені М. І. Пирогова

Соловйова Валерія Степанівна – асистентка кафедри фізичної та реабілітаційної медицини і спортивної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, лікар ФРМ МЦ «ЮБІАЙ», м. Київ

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, АБРЕВІАТУР	6
ПЕРЕДМОВА	8
Глава 1	
КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО СИСТЕМУ РЕАБІЛІТАЦІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТА МІСЦЕ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ В НІЙ (<i>проф. Л. С. Бабінець</i>)	9
Глава 2	
РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДОПОМОГА ПАЦІЄНТАМ ІЗ КОРОНАВІРУСНОЮ ХВОРОБОЮ (COVID-19) І РЕКОНВАЛЕСЦЕНТАМ (<i>проф. Л. С. Бабінець</i>)	21
Глава 3	
РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАХОДИ НА РІВНІ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ І ДИНАМІЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПАЦІЄНТАМИ, ЯКІ ПЕРЕНЕСЛИ КОРОНАВІРУСНУ ХВОРОБУ (COVID-19): МОЖЛИВЕ ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ (НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ) (<i>проф. Л. С. Бабінець</i>)	40
Глава 4	
РЕАБІЛІТАЦІЯ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ (<i>проф. В. М. Ждан, доц. М. Ю. Бабаніна, доц. Є. М. Кітура</i>).....	58
4.1. АРТЕРІАЛЬНІ ГІПЕРТЕНЗІЇ (I11.0-I13.9)	58
4.2. ІНФАРКТ МІОКАРДА (I21.0)	83
4.3. ХРОНІЧНА ІШЕМІЧНА ХВОРОБА СЕРЦЯ: СТАБІЛЬНА СТЕНОКАРДІЯ (I20-I20.90)	110
4.4. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ХІРУРГІЧНОЇ РЕВАСКУЛЯРИЗАЦІЇ МІОКАРДА	137
4.5. ХРОНІЧНА СЕРЦЕВА НЕДОСТАТНІСТЬ (I50).....	144
Глава 5	
РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ (<i>проф. Ю. М. Мостовой, доц. Н. С. Слєпченко, доц. В. Л. Побережець</i>)	168
5.1. БРОНХІАЛЬНА АСТМА	168
5.2. ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ	183
Глава 6	
РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ НИРОК У ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ (<i>проф. Н. С. Михайловська</i>)	199

6.1. ПІЄЛОНЕФРИТ	200
6.2. ГЛОМЕРУЛОНЕФРИТ	218
6.3. СЕЧОКАМ'ЯНА ХВОРОБА, АБО УРОЛІТІАЗ	236
6.4. ХРОНІЧНА ХВОРОБА НИРОК.....	254

Глава 7

РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ТРАВНОЇ СИСТЕМИ В ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ (<i>проф. Л. М. Пасієшвілі, проф. Н. М. Железнякова</i>)	275
7.1. СИНДРОМ ПОДРАЗНЕНОЇ КИШКИ.....	275
7.2. ХРОНІЧНИЙ ПАНКРЕАТИТ	285
7.3. ХРОНІЧНИЙ НЕКАЛЬКУЛЬОЗНИЙ ХОЛЕЦИСТИТ	291
7.4. ГАСТРОЕЗОФАГЕАЛЬНА РЕФЛЮКСНА ХВОРОБА	299

Глава 8

РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ СУГЛОБІВ (<i>проф. Л. С. Бабінець, проф. Л. В. Андріюк, канд. мед. наук І. М. Галабіцька</i>) ТА ОБМІНУ (<i>проф. В. І. Величко</i>)	310
8.1. ОСТЕОАРТРОЗ (<i>проф. Л. С. Бабінець, канд. мед. наук І. М. Галабіцька</i>)	310
8.2. РЕАБІЛІТАЦІЯ СУГЛОБІВ (<i>проф. Л. В. Андріюк, проф. Л. С. Бабінець</i>)	328
8.3. ПЕРСОНІФІКОВАНІ ПРОГРАМИ М'ЯЗОВО-СКЕЛЕТНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ (<i>М. А. Гулій, В. С. Соловійова</i>)	352
8.4. РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ НАДМІРНОЮ МАСОЮ ТІЛА АБО ОЖИРІННЯМ (<i>проф. В. І. Величко</i>)	360
8.5. РЕАБІЛІТАЦІЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ (<i>проф. В. І. Величко</i>)	388

Глава 9

РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ З ІНСУЛЬТАМИ (<i>проф. Л. В. Андріюк</i>)	416
---	-----

ПЕРЕДМОВА

Вельмишановні колеги!

Перед Вами підручник, присвячений актуальним питанням реабілітації у сімейній (амбулаторній) медицині, до створення якого долучилися досвідчені фахівці в галузі надання первинної медичної допомоги. Автори виклали актуальну і сучасну інформацію щодо реабілітаційних можливостей у веденні пацієнтів із найпоширенішими нозологіями у первинній медичній практиці.

Сьогодні надважливим завданням лікаря первинної медичної допомоги України (лікаря загальної практики – сімейного лікаря, дільничних терапевта і педіатра) є активна участь у реабілітації пацієнтів, які підписали з ним декларації на медичне обслуговування. Лікар первинної медичної допомоги повинен своєчасно спрямовувати хворого до фахівця з реабілітації, який формує відповідну до нозології мультидисциплінарну команду, членом якої часто стає сам лікар ПМД. Через неповну комплектацію системи охорони здоров'я спеціалістами з реабілітації лікар первинної медичної допомоги часто змушений самостійно формувати план заходів реабілітації й організувати його реалізацію. На етапі, коли система охорони здоров'я України переживає процес становлення реабілітаційної служби, лєвова частка відповідальності за проведення реабілітації, її своєчасність і адекватність покладається на лікаря первинної медичної допомоги.

Автори сподіваються, що запропоновані ними алгоритми реабілітації, які відповідають сучасним вітчизняним та міжнародним рекомендаціям, будуть цінними для практичної медицини.

Матеріали, викладені у підручнику, можуть бути корисними для широкого кола фахівців-практиків у галузі медицини – лікарів загальної практики – сімейних лікарів, терапевтів, фізіотерапевтів, реабілітологів, спеціалістів з фізичної реабілітаційної медицини, а також для науковців у цих галузях, для лікарів-інтернів і студентів старших курсів медичних навчальних закладів.

З повагою та найкращими побажаннями,
колектив авторів

Навчальне видання

**Андріюк Лук'ян Васильович
Бабінець Лілія Степанівна
Величко Валентина Іванівна та ін.**

РЕАБІЛІТАЦІЯ В СІМЕЙНІЙ МЕДИЦИНІ

За редакцією Л. С. Бабінець

Підручник

Підп. до друку 24.12.2021 р.
Формат 70×100/16. Папір друк. № 2. Гарнітура Neuristica.
Ум. друк. арк. 38,68. Тираж 300 прим.

ПП «Магнолія 2006»
Видавець Марченко Т. В.
м. Львів-53, 79053, Україна, тел. +38 (050) 370-19-57
e-mail: picha1938@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції: серія ДК № 2534 від 21.06.2006 року, видане Державним комітетом
інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року, видане Державним комітетом
телебачення і радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця Марченко Т. В.